

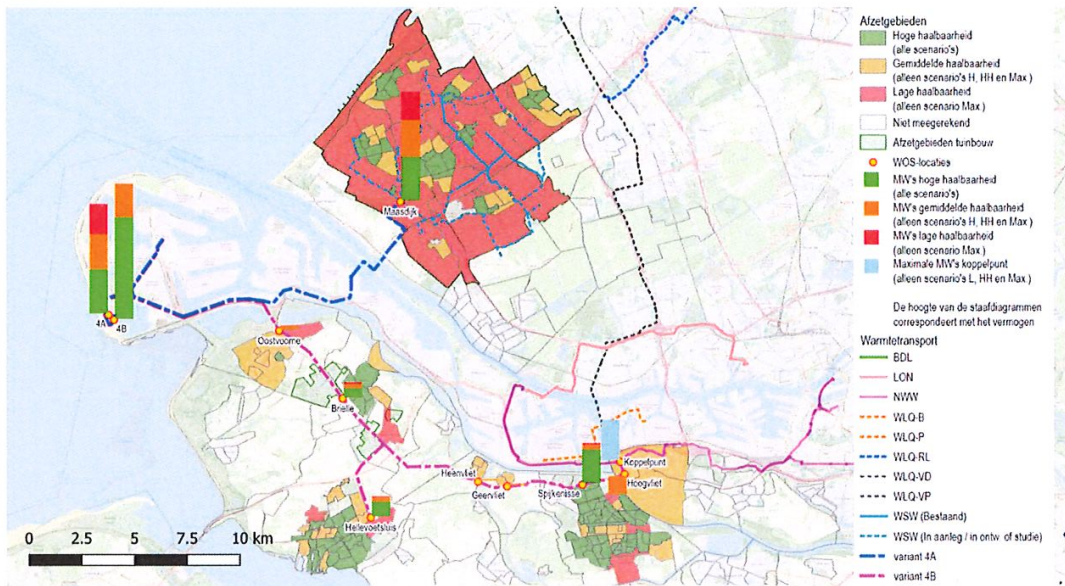
INTENTIEVERKLARING

tot het gezamenlijk verkennen van een mogelijke samenwerking in het onderzoeken van de integrale collectieve warmteketen voor het optimaal benutten van havenrestwarmte, aardwarmte en opslag om te voorzien in het verduurzamen van de warmte-behoefte in de glastuinbouw en de gebouwde omgeving in Zuid-Holland

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN:

- A. In 2016 heeft de Europese Unie mede namens Nederland het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen zijn afspraken in Europa gemaakt. De Nederlandse klimaatdoelen zijn vastgelegd in de nationale Klimaatwet. Deze wet biedt een kader voor de ontwikkeling van beleid gericht op het onomkeerbaar en stapsgewijs terugdringen van de emissies van broeikasgassen in Nederland, tot een niveau dat 95% lager ligt in 2050 dan in 1990, teneinde wereldwijde opwarming van de aarde en de verandering van het klimaat te beperken. Teneinde deze doelstelling voor 2050 te bereiken streeft het kabinet naar een reductie van de emissies van broeikasgassen van 55% in 2030 en een volledige CO₂-neutrale elektriciteitsproductie in 2050.
- B. Hiervoor wordt ook nadrukkelijk gekeken naar de mogelijkheden om duurzame bronnen in te zetten als alternatief voor het gebruik van aardgas om te voorzien in de warmtebehoefte van de gebouwde omgeving en/of glastuinbouw. Het gebruik van de combinatie van havenrestwarmte, aardwarmte en warmteopslag heeft de potentie om te voorzien in de warmtebehoefte van (een gedeelte van) de glastuinbouw en de gebouwde omgeving in Zuid-Holland.
- C. Partijen onderschrijven dat het ontstaan van restwarmte zo veel mogelijk vermeden moet worden door verbetering van productieprocessen. Restwarmte die ontstaat willen partijen zo veel mogelijk lokaal en/of onderling nuttig toepassen.
- D. Partijen onderkennen dat er na vermijden en lokaal toepassen aanzienlijke hoeveelheden restwarmte zullen resteren in de Rotterdamse haven. Naast de reeds beschikbare restwarmte, komt er door 'nieuwe' industriële activiteiten en met de komst van elektrolyzers op de Maasvlakte en de Europoort in potentie een meer dan significantie hoeveelheid restwarmte uit met name duurzame productieprocessen beschikbaar.
- E. Studies laten zien dat deze restwarmte zou kunnen voorzien in de warmtebehoefte van (een gedeelte van) de glastuinbouw en de gebouwde omgeving in het Westland (figuur 1, variant 4A) enerzijds en/of op Voorne Putten (figuur 1, variant 4B) anderzijds en mogelijk zelfs daarbuiten.
- F. Restwarmte zou hierbij een aanvulling kunnen zijn op de duurzame warmte, die een aantal van de Partijen zelf reeds produceren of voor de toekomst willen ontwikkelen met behulp van aardwarmtebronnen en/of deze warmte middels een reeds bestaand eigen netwerk distribueren naar een groot aantal glastuinbouwbedrijven. Het is dan ook geenszins de intentie om aardwarmte te laten verdringen door restwarmte, maar om de verschillende bronnen samen met opslag optimaal voor alle partijen te benutten. Partijen zien de mogelijkheid om, met name op de middellange termijn, hun distributienetwerken in te passen in een groter geheel, mogelijk aangevuld door opslagmogelijkheden van warmte waardoor wederzijdse voordelen ontstaan, zowel bij gebruikers van warmte als bij producenten van (rest)warmte en aardwarmte. Gestreefd wordt naar een duurzaam en open warmtenet voor de midden en lange termijn, waarin aardwarmte en restwarmte, mogelijk aangevuld met opslag, beide een voorname positie zullen hebben, zodat er onder andere naar volledige verduurzaming in de glastuinbouw en gebouwde omgeving kan worden gegroeid.

- G. Het gezamenlijke doel van de Partijen is het verkennen van een mogelijke samenwerking in het benutten van havenrestwarmte, aardwarmte en opslag om te voorzien in een deel van de warmtebehoefte in de glastuinbouw en de gebouwde omgeving in Zuid-Holland. Omdat ook de vraagbehoefte van de glastuinbouw en gebouwde omgeving naar verwachting kostenvoordelen biedt bij het combineren ervan wordt ook gekeken naar de mogelijke vraagbundeling en wijze waarop dit optimaal zou kunnen plaatsvinden in de vorm van het optimaliseren van kavels, de omvang en ontwikkelvolgorde ervan en mogelijke vormen van kavelprogrammering.
- H. Partijen trekken gezamenlijk op zodat kennis en kunde van Partijen gecombineerd kan worden om in gezamenlijkheid een concept uit te werken van de hiervoor benodigde samenwerking in de integrale collectieve warmteketen en om een idee te vormen over de hiervoor te ontwikkelen, bouwen en exploiteren warmte-infrastructuur en eventueel een idee om de bestaande infrastructuur te integreren in een regionaal netwerk.
- I. Deze verkenning bouwt voort op reeds langer geleden ingezette informele samenwerking en het delen van kennis tijdens eerdere gezamenlijk georganiseerde bijeenkomsten en overleggen.
- J. Deze verkenning betreft een specifiek onderdeel van de bredere warmtetransitie-opgave en zal derhalve ook niet op zichzelfstaand worden uitgewerkt, maar in nauwe afstemming en op transparante wijze met lopende programma's en initiatieven, zoals -maar niet uitsluitend- het Nmiëk-project Warmtesysteem Zuid-Holland, de RES Rotterdam Den Haag en de transitievisies warmte uit de regio.
- K. Uitgangspunt is het doorgronden van gehele integrale collectieve warmteketen, inclusief isolatie- en woningaanpassingsopgaven van de gebouwde omgeving, vraag, bronnen, opslag, netten, waarbij met name restwarmte en aardwarmte naar verwachting de belangrijkste bronnen zijn. En deze te zetten naast de huidige situatie gebaseerd op gas en andere duurzame alternatieven. Hierbij kan tevens gebruik gemaakt worden van de Design Toolkit van TNO/Deltares als Open Werkplatform waar reeds veel data, informatie en analyse van het integrale collectieve warmtesysteem in de regio aanpasbaar transparant beschikbaar zijn en waarin allerlei variaties voor scenario's van de integrale collectieve warmteketen in kunnen worden ontworpen en op kosten kunnen worden doorgerekend.

Figuur 1 Mogelijke tracés om ingeschatte warmte-overschot en -behoefte samen te brengen.

PARTIJEN VERKLAREN ALS VOLGT:

1. DOEL, ACHTERGROND EN UITGANGSPUNTEN

- 1.1. Partijen verkennen samen een mogelijke samenwerking ten behoeve van het ontsluiten van (rest)warmte uit het westelijk deel van het havenindustriële complex, de ontwikkeling van aardwarmte en opslag voor het optimaal benutten ervan voor de warmtetransitie van de glastuinbouw en de gebouwde omgeving in Zuid-Holland.
- 1.2. Het uiteindelijke doel is om de (rest)warmte uit het Rotterdams havengebied, het potentieel aan aardwarmte en opslag nuttig te gebruiken, door het vormgeven van een optimale integrale collectieve warmteketen en het tot stand brengen van de bijbehorende infrastructuur.
- 1.3. Partijen trekken gezamenlijk op zodat kennis en kunde van Partijen gecombineerd kan worden om in gezamenlijkheid de hiervoor benodigde samenwerking in de integrale collectieve warmte-keten te verkennen en om een idee te vormen over de hiervoor te ontwikkelen, bouwen en exploiteren warmte-infrastructuur en eventueel een idee om de bestaande infrastructuur te integreren in een regionaal netwerk.
- 1.4. De resultaten van deze verkenning zullen worden gebruikt als basis voor het aantonen van de technische, economische en juridische haalbaarheid van het gebruik van het potentieel aan restwarmte, aardwarmte en opslag voor de duurzame verwarming van de glastuinbouw en de gebouwde omgeving en om de hiervoor benodigde vervolgstappen te bepalen.

2. REIKWIJDTE

- 2.1. Deze verkenning wordt uitgevoerd in het licht van de potentiële significant grote hoeveelheid restwarmte uit duurzame productieprocessen op de Maasvlakte en de Europoort, het aanwezige potentieel aan aardwarmte en opslagmogelijkheden. Teneinde de in artikel 1 van deze intentieverklaring genoemde doelen te bereiken, strekt de gezamenlijke verkenning zich uit tot:
  - 2.1.1. de uitkoppeling van (rest)warmte uit het westelijke deel van het havenindustriële complex en het transport van die (rest)warmte naar de omgeving en/of naar bestaande (transport)warmteinfrastructuur; en het bestaande en toekomstig te ontwikkelen potentieel aan aardwarmte en warmteopslag in de regio van de glastuinbouw en gebouwde omgeving;
  - 2.1.2. het bespreken van het inzicht in en het anticiperen op de (verwachte) groei van de duurzame warmtevraag in de glastuinbouw en gebouwde omgeving naar en het aanbod van (rest)warmte, aardwarmte en opslag;
  - 2.1.3. het vormgeven en tot stand brengen van de bijbehorende integrale collectieve warmteketen met betrokken en/of hiervoor relevante partijen;
  - 2.1.4. het vormen van een idee over de (mogelijke) tracés van aan te leggen leidingdelen en aansluitingen op het warmtetransportnet met inbegrip van de afweging van varianten en (groei)scenario's in het havenindustriële complex;

- 2.1.5. het in beeld brengen van nog ontbrekende elementen benodigd om de warmte-keten optimaal te laten functioneren, zoals kosten van restwarmte, aardwarmte en opslag, distributienetten, leveringszekerheid, cascaderingsmogelijkheden, optimale kavelprogrammering, isolatie- en woningaanpassingsprogramma's voor vraagontsluiting en versnelling van volloop in de gebouwde omgeving achter de voordeur et cetera ; en
- 2.1.6. waar relevant een tussen Partijen vooraf afgestemde dan wel gezamenlijke public affairs/ public relations;

een en ander in het Rotterdams havengebied en het zogeheten havenindustriële complex en direct omliggend gebied met inbegrip van het nog nader in overleg te bepalen daaraan gekoppelde vraaggebied van glastuinbouw en de gebouwde omgeving

3. START, DUUR EN EINDE VAN DE VERKLARING

- 3.1. Deze intentieverklaring zal van rechtswege komen te vervallen op 1 juli 2026. Partijen kunnen desgewenst beslissen de intentieverklaring te verlengen.
- 3.2. Partijen kunnen een nieuwe Partij voordragen voor het tussentijds toetreden tot deze intentieverklaring. Dit zal geschieden door middel van ondertekening van dit document. Dit wordt in principe gehonoreerd, tenzij twee of meer Partijen na een schriftelijke ronde bezwaar maken. In principe staat deze intentieverklaring open voor toetreding van alle relevante partijen die onderdeel uit kunnen maken in de integrale collectieve warmteketen in de beoogde regio.
- 3.3. Evenzo kunnen Partijen tussentijds vrijblijvend uittreden door schriftelijke kennisgeving aan de overige Partijen.

4. KOSTEN

- 4.1. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen, draagt ieder der Partijen haar eigen kosten welke worden gemaakt in het kader van de uitvoering van de intentieverklaring.
- 4.2. Gezamenlijke externe kosten worden uitsluitend gemaakt (en verplichtingen jegens derden worden uitsluitend aangegaan) indien Partijen hier vooraf gezamenlijk afspraken over hebben gemaakt. Deze afspraken zullen schriftelijk worden vastgelegd.

5. VERTROUWELIJKHEID EN COMMUNICATIE

- 5.1. Partijen delen waar mogelijk en nodig de informatie die nodig is voor de onderzoeken met elkaar;
- 5.2. Partijen leveren de informatie op zodanige wijze aan dat ze met derde partijen transparant gedeeld en openbaar gemaakt kan worden.

5.3. Indien het in het kader van deze verkenning toch noodzakelijk is dat twee of meerdere Partijen onderling vertrouwelijke stukken uitwisselen, dan zullen betrokken Partijen hier onderling aanvullende afspraken over maken en deze schriftelijk vastleggen.

6. AANSPRAKELIJKHEID

6.1. Geen van de Partijen is aansprakelijk jegens de andere Partij voor enige schade (directe schade, noch indirecte schade, noch gevolgschade).

7. OVERIGE BEPALINGEN

7.1. Deze intentieverklaring beoogt op geen enkele wijze een rechtsverhouding te creëren die verder gaat dan de rechten en verplichtingen tussen onafhankelijke Partijen. In het bijzonder beoogt deze verklaring geen personenvennootschap, agentuur, distributie of arbeidsrelatie te creëren.

7.2. De Partijen zullen elk hun expertise en middelen inzetten om deze verkenning uit te voeren. Partijen zullen bij aanvang van deze verkenning in onderling overleg treden om de concrete inzet per partij te benoemen, vanuit de specifieke rol van die partij. Op die manier is voor iedere Partij duidelijk (i) wat zij concreet moet gaan doen, (ii) wat andere partijen gaan doen en (iii) hoeveel inzet/tijd dat zal gaan kosten.

7.3. De Partijen zullen zich inspannen om samen te werken met relevante overheidsinstanties, brancheorganisaties en andere belanghebbenden om de realisatie van het project te bevorderen.

7.4. Onder schriftelijke communicatie wordt ook communicatie per e-mail aan betrokkenen van Partijen verstaan.

8. TOEPASSELIJK RECHT EN GESCHILBESLECHTING

8.1. Op deze intentieverklaring en de verklaringen die Partijen ter uitvoering van of in samenhang met deze intentieverklaring sluiten en alle niet-contractuele verplichtingen die voortvloeien uit of verband houden met deze intentieverklaring, inclusief geschillen over de geldigheid van deze intentieverklaring, is Nederlands recht van toepassing.

8.2. Partijen trachten elk geschil in goed onderling overleg en te goeder trouw op te lossen. Indien Partijen het relevante geschil niet naar hun tevredenheid minnelijk hebben kunnen oplossen, zal het geschil bij uitsluiting worden voorgelegd aan de bevoegde rechter bij de rechtbank Rotterdam.

Deze Intentieverklaring is ondertekend door de volgende organisaties, in het hiervoorgaande elk een "Partij" en gezamenlijk de "Partijen" genoemd:

Aardwarmte Vierpolders	Voor deze:
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Plaats: Rotterdam	
Datum: 23-04-2024	

Deltalingq	Voor deze:
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Plaats: Rotterdam	
Datum: 23-04-2024	

EBN	Voor deze:
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Plaats: Rotterdam	
Datum: 23-04-2024	

Greenport West-Holland	Voor deze:
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Plaats: Rotterdam	
Datum: 23-04-2024	

Havenbedrijf Rotterdam	Voor deze:
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Plaats: Rotterdam	
Datum: 23-04-2024	

InfraCo	Voor deze:
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Plaats: Rotterdam	
Datum: 23-04-2024	

Uniper Benelux	Voor deze:
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Naam: Pieter van Stratum	
Plaats: Rotterdam	
Datum: 23-04-2024	

WarmtelinQ	Voor deze:
<input type="text"/>	<input type="text"/>
Plaats: Rotterdam	
Datum: 23-04-2024	

WarmteNetwerkWestland

Voor deze:

Naam: Thijmen Vosmer

Plaats: Rotterdam

Datum: 23-04-2024

